

OBYWATELSKI
KOMITET
ODBUDOWY
ZAMKU
KRÓLEWSKIEGO
W WARSZAWIE

Biuletyn ZAMEK

Bibl. i obsl. m. s. ...
Egz. obow. 197 ...

Nr 19 i 20 /169/Rok VI

Warszawa, dnia 15 października i 1 listopada 1976 r.
Plac Zamkowy 10, tel. 31 66 99, 31 04 00

POLSKI SKARB Z FRANCJI NA ZAMEK

Podczas swej ostatniej wizyty w Polsce prezydent Francji Valéry Giscard d'Estaing poinformował polskich przywódców o decyzji rządu francuskiego w sprawie zwrotu Polsce zdeponowanego przed 36 laty w Marsylii skarbu. Składa się nań 61 skrzyń zawierających 2400 kg srebra pochodzącego z darów polskiego społeczeństwa na Fundusz Obrony Narodowej. Przed wybuchem wojny przekazy w gotówce i papierach wartościowych składano w bankach, a następnie wydatkowano na rozbudowę przemysłu zbrojeniowego oraz zakup sprzętu dla wojska. Dary rzeczowe natomiast gromadzono w magazynach Ministerstwa Spraw Wojskowych.

4 i 5 września 1939 r. część tych darów przewieziono do Lublina, skąd via Lwów i Tarnopol zostały ewakuowane do Rumunii. Skarb zarekwirowała rumuńska żandarmeria, ale udało się go wykupić i przewieźć do Ambasady Polskiej. Z darów wydzielono 193 kg złota, które za pośrednictwem Ambasady Francuskiej w Bukareszcie zostało przekazane do Francji do dyspozycji ówczesnych władz polskich przebywających w tym kraju.

Tą samą drogą wysłano dwie skrzynie monet o wartości numizmatycznej oraz kilka sztab złota należących do Banku Polskiego.

Dokonano także inwentaryzacji srebra, którego łączna waga wynosiła 2403 kg. Wśród srebrnych wyrobów znajdowało się kilka tysięcy papierosnic, kilka tysięcy srebrnych pucharów, kielichów i kubków, sztucce, damskie torebki. Szczególną wartość przedstawiała para kandelabrow ręcznej roboty o wadze 3,88 kg oraz ręcznie wykonane patera - antyk wagi 750 g. .

Srebro te ulokowano w 61 skrzyniach zapieczętowanych i zaopatrzonych w wykazy zawartości. 20 grudnia 1939 r. w obecności byłych ministrów Rajchmana i Jędrzejewicza skarb przekazano francuskiej firmie przewozowej Brousse, która przetransportowała go z Konstancy do Marsylii statkiem "Suceava". W skarbcu marsylskim polskie srebro znalazło się 14 lutego 1940 r., a gdy wojska hitlerowskie zajęły tzw. wolną strefę francuską, depozyt przewieziono dla większego bezpieczeństwa do Tuluzy.

W rozmowach na temat odzyskanie depozytu przedstawiciele władz PRL podkreślali, że jedyną stroną uprawnioną do jego odbioru jest Polska Ludowa, ponieważ w depozycie złożono dary społeczeństwa polskiego. Postulat ten został obecnie uznany przez Francję. Zabytkowe srebro mające dla Polaków znaczenie historyczne i emocjonalne powrócą do kraju. Najcenniejsze uświetnią zbiory Zamku Królewskiego w Warszawie.

DARY RZECZOWE

Zegar brązowy z 1821 r. /sygnowany Thomiere/ przekazały panie Barbara Wojciechowska i Maria Szymańska z Warszawy w imieniu Zofii i Henryka Michnowskich. Kolejny zegar z brązu z początków XIX wieku darowała w imieniu zmarłej siostry Ludwiki Krystyny Blach p. Henryka Maria Woliński z Nowego Jorku.

Cenny dla Zamku Królewskiego dar pochodzi od p. Emeryka Hutten - Czapskiego z Rzymu. Jest to sześć rycin Francesco Piranesiego - dokumentacja willi Hadriana w Tivoli, dedykowanych Stanisławowi Augustowi Poniatowskiemu.

Wiedeński dzbanek porcelanowy z XIX wieku to dar p. Czesława Kasprzyszaka ze Lwowa, a srebrny pucharzek pochodzi od p. Julii Siemek ze Szwecji.

Z Moskwy przesłano w darze dla Zamku kilka miniatur portretowych, m. in. autoportret Michałowskiego, portrety Konstantego Potockiego, Natalii Safiano, Antoniego Pawłowskiego oraz dwie polskie monety srebrne z 1932 i 1933 roku.

Podczas swego ostatniego pobytu w Polsce red. Kotkowski z Londynu ofiarował akwarelę - dzieło Józefa Kondratowicza: malarza, uczestnika Powstania Listopadowego. Również z Londynu od p. Leopolda Skarżyńskiego, nadeszły trzy unikalne zdjęcia wnętrz zamkowych.

Austriacka firma Vest - Alpine przekazała ostatnio do zbiorów zamkowych dwa cenne obrazy olejne: portret Stefana Czarnieckiego pędzla nieokreślonego malarza z XVIII wieku oraz portret Augusta III Sasa w wieku dziecięcym, prawdopodobnie namalowany przez A. Pesne'a.

WITRAŻE Z TORUNIA DLA ZAMKU

Tradycja wyrobu witraży sięga w Toruniu siedmiu stuleci. Wiele wspaniałych dzieł dawnych mistrzów uległo zniszczeniu, ale te, które przetrwały, dowodzą wielkiego mistrzostwa toruńskich rzemieślników.

Przy toruńskiej PKZ działa obecnie wyspecjalizowana pracownia witrażownicza, gdzie przygotowano oszklenie wielu zabytkowych budowli, m. in. zamku w Malborku, wrocławskiego ratusza, zabytków Gdańska i Torunia. Największym od chwili istnienia pracowni zleceniem będzie oszklenie Zamku Królewskiego.

Do tego celu potrzeba około 2 tys. m kw. specjalnie przygotowanego szkła. Ozdobią je kompozycje o motywach historycznych. Szkło do zamkowych witraży będzie wytapiane według receptur starych mistrzów, ale w nowej, chociaż niewielkiej hucie.

1,7 mln zł w SKARBONCE CZĘSTOCHOWSKIEJ

Nie słabnie ofiarność mieszkańców Częstochowy na odbudowę Zamku. Do tej pory wpłacili oni na konto zamkowe blisko 1,7 mln zł. Sumę tę uzyskano dzięki datkom załóg zakładów przemysłowych i przedsiębiorstw, po których krąży "wędrująca" skarbonka. Opiekę nad skarbonką sprawuje Częstochowski Oddział Towarzystwa Przyjaciół Warszawy.

150 tys. zł. z TORU SŁUŻEWIECKIEGO

W niedzielę 17 października na torze służewieckim odbyła się gonitwa koni arabskich, z której dochód w wysokości 150.000 zł przekazano na fundusz odbudowy Zamku.

Po gonitwie dekoracji zwycięskiego konia ze stajni Urazulanowice dokonał zastępcą prezesa Towarzystwa Przyjaciół Warszawy dr Grochulski w towarzystwie dyrektora PTWK inż. L. Gniazdowskiego.

WPLĄTY ZAGRANICZNE

z Francji: François Klingsporn z Levallois Peret - 10 fr.,
Bolesław Kwidziński z Knutange Konacker - 10 fr.,

z Belgii: p. Zelik z Antwerpii - 2.000 fr.,

ze Szwecji: Julia Siemek z Farsta - 7,10 koron

z RFN: Brunon Cyrzon z Hensenweg - 50 marek

z Wielkiej Brytanii: Wanda i Władysław Jaszczolt z Londynu - 20 dol. USA

z USA: p. Kocielski w imieniu członków Towarzystwa "Polonia" w Chicago - 67 dol., Jan Sztaba z Dallas w Texasie - 1 dolar,

z Kanady: Stefan Kosiewski ze Scarborough - 3 dol. USA,

dr A. Piotrowski z Toronto - 100 dol. USA,

WPLATY KRAJOWE

Ostatnio powiadomili o wpłatach na fundusz Odbudowy Zamku w PKO lub wpłacili osobiście w kasie Komitetu Odbudowy Zamku następujący ofiarodawcy:

- 5.000 zł - Franciszek Konat z Warszawy
- 5.115 zł - Pracownie Sztuk Plastycznych, Oddział we Wrocławiu /składki za VIII .1976 r./
- 610.000 zł - Centrala Zaopatrzenia Materiałowego Przemysłu Budowlanego w Warszawie
- 5.000 zł - Spółdzielnia Rzemieślnicza Wielobranżowa w Legnicy
- 5.000 zł - Warszawska Spółdzielnia Ogrodniczo-Eksportowa, Zakład Przetwórstwa Owocowo-Warzywnego w Warszawie
- 20.000 zł - Warszawska Spółdzielnia Ogrodnicza, Zakład w Nowym Dworze Mazowieckim
- 1.900 zł - Kombinat PGR Rusocin, Zakład Rolny w Bąkowie /czyn społeczny w akcji żniwnej Hufca OHPY
- 1.496 zł - Spółdzielnia Inwalidów "Zawrat" w Zakopanem /składki za VIII.1976 r./
- 1.343 zł - WZGS "Samopomoc Chłopska", Zakład Obrotu Rolnego w Olsztynie /składki pracowników za VIII. 1976 r./
- 2.500 zł - Cech Rzemiosł Różnych w Złotowie
- 2.400 zł - Komisja Spółdzielni Uczniowskich Warszawa-Ochota

- 1.825 zł - Ireneusz Lisowski z Wyszogrodu /zbiórka LOK miasta i gminy/
- 2.000 zł - Krajowa Spółdzielnia Komunikacyjna w Poznaniu
- 33.920 zł - Polski Związek Motorowy, Zarząd Główny /akcja "Kierowcy na Zamek"/
- 25.000 zł - Przedsiębiorstwo Obrotu WYROBAMI PRZEMYSŁU CHEMII GOSPODARCZEJ "Pollena" w Warszawie
- 1.100 zł - Maria Trębecka w Warszawie
- 1.456 zł - St. Kiszkurko, ślusarstwo- produkcyjne w Warszawie
- 1.260 zł - Spółdzielnia Rzemieślniczo Wielobranżowa w Lęborku
- 9.756 zł - Polskie Towarzystwo Turystyczno-Krajoznawcze, Oddział w Łańcuocie
- 2.078,25 zł - Szkoła Podstawowa Nr 81 w Poznaniu
- 1.000 zł - Spółdzielnia Pracy Przemysłu Skórzanego "Piechur" w Żelechowie
- 1.000 zł - Spółdzielnia Pracy Galanterii Skórzanej w Lublinie
- 2.000 zł - Jerzy Kosuń w Zegrzu
- 1.500 zł - Stefan Górka w Krakowie

Na konto krajowe w PKO na dzień 1 listopada 1976 r.
wpłynęło 561.527.259,70 złotych.

Na konto dewizowe w Banku PeKaO na dzień 1 listopada
1976 r. wpłynęło 681.794,03 dolarów.

NUMERY KONT

Obywatelski Komitet Odbudowy Zamku Królewskiego
w Warszawie PKO I Oddział Warszawa Nr 1531-3030-132.

Oprocentowane konto dewizowe Banku PeKaO Nr E-100-700.

BIULETYN ZAMEK

Wydawca: Obywatelski Komitet Odbudowy Zamku Królewskiego
w Warszawie.

Adres Redakcji: siedziba OKOZK, Plac Zamkowy 10.

Telefon: 310-400.

Redaguje: Ewa Dobrowolska.

Druk: Polska Agencja INTERPRESS, ul. Bagatela 12.